

ILAVSKÝ MESAČNÍK

3

Kultúrno-spoločenské noviny obyvateľov mesta Ilava Ročník XVII. marec 2011 Cena: 0,20 € (6 Sk)

PROGRAM
CEZHRANIČNEJ
SPOLUPRÁCE
SLOVENSKÁ REPUBLIKA
ČESKÁ REPUBLIKA

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky fond
regionálneho rozvoja
SPOLOČNE BEZ HRANÍC

V Ilavskom Dome kultúry bude krajšie javisko

Ako sme už na jeseň informovali, mesto Ilava sa zapojilo do projektu cezhraničnej spolupráce financovaného z fondov EU s názvom Zahrajme si spoločne – projekt československých tvorivých dielní s kódom SK/FMP/03/001. Žiadosť bola predložená v rámci 3. výzvy na predkladanie projektov, vyhlásenej dňa 17.5.2010 pre Fond mikroprojektov v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007-2013. Medzi správcami Fondu mikroprojektov - Trenčianskym samosprávnym krajom a žiadateľom – mestom Ilava bola v týchto dňoch podpísaná Zmluva o poskytnutí finančného príspevku z Fondov mikroprojektov, ktorá bude zverejnená na web stránke Ilavy. Koordi-

nátormi a organizátormi v rámci realizácie projektu, sú divadelný súbor Malá múza z Ilavy a divadelný súbor Dialog z Brna.

Realizácia samotného projektu sa bude odohrávať v dňoch 1.-5.7.2011 v priestoroch DK a okolí. Pôjde o tvorivé divadelné dielne, na ktorých sa zúčastnia zástupcovia desiatich slovenských a českých ochotníckych súborov z pohraničia, za účasti profesionálnych lektorov herectva. Témou, ktorú budú tvorivé skupiny spracovávať je Česká a Slovenská divadelná klasika v postmodernej dobe, s podtitulom Psychologický realizmus dnes. Výsledkom trojdennej intenzívnej práce skupiniek hercov, bude krátka prezentácia pred účastníkmi, ako i diváckou verejnosťou. Pre Dom kultúry v Ilave sa

zároveň týmto projektom získa nová zadná opona a tiež prebehne rekonštrukcia javiskového koberca. O ďalších krokoch v rámci projektu budeme občanov informovať. - mpaj-

Z OBSAHU

- Spomienky Ferka Jakúbka VI.
- Budova samoväzby – Ilavská trestnica
- Mestská knižnica a jej novinky...
- Diamantová svatba a jedinečný kabriolet Jozefa Hajasa...

Žena

*Tvoja ženskosť povznáša
jar krásu v líčkach prináša,
úsmevom zdobíš svet,
väčšej krásy niet.*

(neznámy autor)

Už 100 rokov uplynulo od prvých osláv Medzinárodného dňa žien, ktoré sa konali v Nemecku, Rakúsko-Uhorsku, Švajčiarsku, Dánsku, ale aj v Prahe.

Organizácia spojených národov uznala Deň žien v roku 1975 ako deň medzinárodnej solidarity žien všetkých krajín za rovnoprávnosť, spravodlivosť, mier a rozvoj.

MDŽ, ktorý sa oslavuje 8. marca, u nás síce oficiálnym sviatkom nie je, ale ženy združené v Základnej organizácii Únie žien Slovenska si ho každý rok pripomínajú.

8.marca 2011 sa stretli ženy Obvodnej organizácie Únie žien Slovenska z Ilavy, Dubnice nad Váhom, Bolešova a Košece, aby v príjem-

nom prostredí Domu kultúry v Ilave prežili pekné popoludnie.

Slávnosti sa zúčastnil aj primátor mesta Ilava Ing. Štefan Daško, ktorý pozdravil prítomné ženy a každú obdaril kvietkom. Stretnutia sa zúčastnili aj poslankyne Mestského zastupiteľstva v Ilave.

Kytičku melódií a piesní podarovali účastníčkam milého stretnutia žiaci ilavskej základnej umeleckej školy.

**Ach ženy, dievčatá,
babky či mamy
všetky ste krásne,
to srdce vraví mi.**

**Na veku vôbec
nezáleží, krásu ženy
každej z vás prináleží.**

- mk -

**TENTO PROJEKT JE SPOLUFINANCOVANÝ
EURÓPSKOU ÚNIOU, Z PROSTRIEDKOV FON-
DU MIKROPROJEKTOV SPRAVOVANÉHO TREN-
ČIANSKYM SAMOSPRÁVNÝM KRAJOM**

24. marec - Svetový deň TBC

24. marca si pripomíname Svetový deň TBC, ktorý nám pomôže uvedomiť si náš osobný postoj k tejto chorobe, ale aj možnosti a prínos, ktorými môžeme pomôcť v boji proti nej. Cieľom svetového dňa je upozorniť na pretrvávajúcu celosvetovú závažnosť problému TBC. Tuberkulóza postihuje všetky krajiny a kontinenty bez výnimky. Doteraz sa nepodarilo ani v jednej krajine na svete TBC úplne odstrániť.

Svetový výskyt tuberkulózy varuje - 1,86 miliardy ľudí, 32% svetovej populácie je infikovaných tuberkulózou, ročne vzniká 9 miliónov nových prípadov, z toho 3,52 milióna je mikroskopicky pozitívnych, 1,9 milióna ľudí ročne zomiera. Tuberkulóza je najčastejšou príčinou úmrtí u osôb HIV/AIDS infikovaných, nepozná národné hranice, podľa pohlavia je výskyt dvakrát častejší u mužov ako u žien.

Tuberkulóza je infekčné ochorenie spôsobené baktériami, ktoré patria do skupiny *Mycobacterium tuberculosis complex*, s mnohorakými lokalizáciami patologických zmien a rôznymi klinickými prejavmi. Prenos nákazy sa uskutočňuje predovšetkým kvapôčkovou infekciou, t.j. vzdušnou cestou - kašľom, kýcha-

ním alebo pri obvyčajnej reči. Do organizmu vstupujú dýchacími cestami inhaláciou drobných kvapôčok. Najčastejšie sa rozširuje v uzavretom priestore. Medzi príznaky TBC patrí: malátnosť, slabosť, chudnutie, nočné potenie, mierne zvýšenie telesnej teploty a niekoľko týždňov trvajúci kašeľ. Pretože podobné príznaky môžu sprevádzať aj iné ochorenia, diagnózu musí stanoviť lekár. Tuberkulózne ochorenie si vyžaduje okamžitú liečbu.

V roku 2009 bolo hlásených do Národného registra TBC 513 prípadov tuberkulózy, čo je 9,49 na 100 000 obyvateľov. V 419 prípadoch išlo o pľúcne formy tuberkulózy, v 94 prípadoch o mimopľúcne. Podľa národnostného zloženia bolo Slovákov 393, Maďarov 29, Rómov 77, iných národností bolo 14 pacientov. Najvyšší výskyt TBC eviduje východné Slovensko a to hlavne Prešovský kraj 18,30 prípadov na 100 000 obyvateľov, nasleduje Košický kraj s 10,07 na 100 000 obyvateľov. Situácia na Slovensku je stabilizovaná, od roku 2000 má klesajúci trend.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva Považská Bystrica

Webová stránka mesta

O živote v našom meste najčastejšie získavame informácie z mestského rozhlasu a Ilavského mesačníka. Viac informácií však môžeme získať z internetu, ktorý umožňuje pohodlnejší a rýchlejší prístup k informáciám, ako je účasť občanov na zasadnutí mestského zastupiteľstva. Už dávnejšie zriadila samospráva nášho mesta internetovú stránku mesta, ktorou sa snaží občanom priblížiť prácu štátnej správy a uľahčiť prístup k informáciám. Stránka je dôležitá hlavne svojím obsahom a prístup na stránku nie je zložitý. Existujú viaceré verzie stránky www.ilava.sk. Hlavná je grafická, ktorá je vytvorená v html, ako aj v anglickom jazyku. Ďalšia verzia je pre slabozrakých a napokon existuje i textová verzia stránok. Textová verzia je jednoduchšia. Grafická verzia stránok je zameraná skôr na diskusiu s občanmi a pútavý kalendár aktuálnych kultúrnych podujatí. Pre občanov to znamená, že po registrácii sa môžu zapojiť do diskusie na stránke mesta, a tak sa podieľať na správe vecí verejných. Podľa mňa je prínosom, že mnohí občania majú svoje názory a požiadavky, ktorými chcú ovplyvniť riešenie a rozhodovanie mestského zastupiteľstva. Môžeme očakávať, že novým zložením mestského zastupiteľstva sa veci budú robiť inak ako predtým. Ak by v diskusii chýbal vzájomný dialóg, nebola by vôľa samosprávy reagovať na kritické názory občanov, diskusia by neplnila svoj účel. Právo vysloviť názor je základným princípom demokracie, preto vyjadrenie názoru jednotlivca v diskusii by sa nemalo vnímať ako spor,

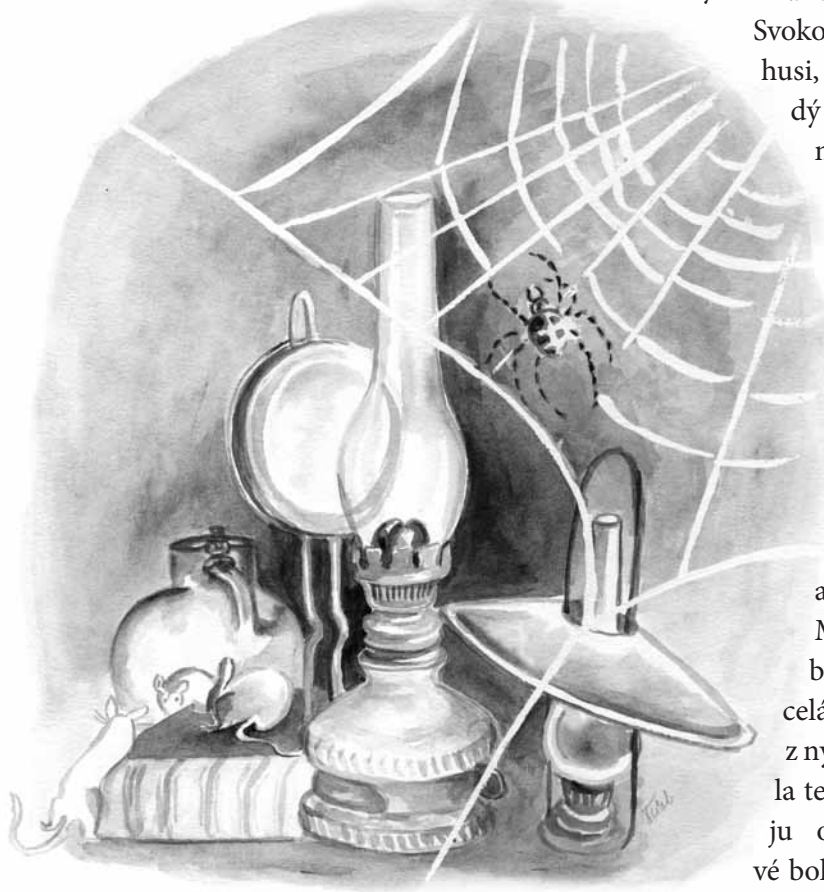
ale ako názor vecný, hodnotový alebo ideologický. Keď som už na mestskej stránke, tak zo zvedavosti si rada pozriem aj elektronickú úradnú tabuľu. V ponuke menu sú aj rôzne dokumenty samosprávy, z ktorých zistíme úradné hodiny, čo sa kedy a kde bude stavať, miestne dane a poplatky. Dajú sa vyhľadať aj kontakty na jednotlivých pracovníkov mestského úradu, či už telefonické alebo mailové adresy. V záložke firmy a služby nájdeme adresár obchodov a podnikov. Mám záujem sledovať hlavne rôzne rozhodnutia mestského zastupiteľstva, ročné rozpočty mesta, údaje o hospodárení mesta, informácie o financovaní rôznych spolkov a športových aktivít z peňazí mesta. V tomto roku pribudla samospráve nová zákonná povinnosť, v rámci transparentnosti musia na internetovej stránke zverejňovať všetky zmluvy, faktúry a objednávky, ktoré si občania majú možnosť vyhľadať a pozrieť na aké výdavky sa čerpá rozpočet. Dostupné informácie majú svoju životnosť, preto musia byť často aktualizované. To, že prostredníctvom internetu sa snažíme sledovať tieto informácie, dávame najavo, že sa zaujímate o veci verejné. Máme možnosť presvedčiť sa, ako mesto hospodári v rôznych oblastiach alebo ako veci verejné fungujú, prípadne ako pracujú poslanci a komisie mestského zastupiteľstva. Celkovo je stránka mesta prepracovaná, neustále aktualizovaná, jej informačná hodnota je dobrá.

Z. Podhradská

Spomienky Ferka Jakúbka VI.

Bol som vo veku, v ktorom obyčajne mladí chlapci prejavujú veľký záujem o dievčatá. V Ilave boli dievčatá veľmi pekné, ale na lásku skúpe. Mnohé sa vydali ďaleko od Ilavy. A ja som veru tiež zatúžil po dievčati...

skom pivovare a mal rôzne funkcie. Tonka sa veľmi dobre učila, od prvej triedy až po tretiu mešťianku mala samé jednotky. Keďže jej rodičia nemali peniaze na štúdiá, učila sa za krajčírku u istej slečny Marišky.

Jedného dňa prišla za mnou útla dievčina, mohla mať sedemnášť rokov a požiadala ma, aby som jej na mašľu namaloval bordové bodky. Bola to blondínka, štíhla, troška hanblivá. Zoznámili sme sa, pozreli sme si do očí – na celý život. Stretávali sme sa skoro každý večer a chodievali na prechádzky. Volala sa Mária Antónia Lachká. Pochádzala z Beluše. Jej otec bol zamestnaný v ilav-

Bola to dobrá krajčírka. Aj mne šila košeľe so zip-som, čo bola vtedy móda. Každý večer som Tonke chodieval naproti, samozrejme aj so šípovou ružou, ktorú som odtrhol v niektorej záhrade. Mali sme peknú mladosť. Chodievali sme aj na zábavy. Mnoho mládencov mi ju závidelo. Krásne sa obliekala a ešte krajšie spievala. V kostole ju bola radosť počúvať.

Po zasnúbení sme sa rozhodli, že 21. január 1950 bude naším svadobným dňom. Horšie bolo, že všetko, čo bolo treba na svadbu, dávali len na lístky. Dokonca aj šaty, košeľe, topánky. No ja som zohlnal všetko, čo som chcel. Svokor zabil dve prasiatka, husi, kačice, takže si každý prišiel na svoje. Bolo

nás takmer deväťdesiat. Ako prvý v Ilave sme mali civilný sobáš na MsNV. Práve vtedy vyšiel taký zákon. No a potom sme mali obrad v kostole aj so svätou omšou. Pán farár Stranovský nás oddal a mal peknú kázeň. Mojej Tonke muselo byť aj zima, veď bola celá priesvitná. Šaty boli z nylonu, ktorý jej poslal teta z Ameriky. Každý ju obdivoval. Zaujímavé bolo, že na MsNV nám pán notár dal svätý obraz, pekný, oválny a dodnes ho máme v spálni nad posteľami. Bol to dobrý človek. Mal iné zmýšľanie, ako mu bolo kladené. Oženil sa tu v Ilave a vzal si za manželku Milku Tichú, pekné mladé vzdelané dievča. Cez vojnu ho z dosiaľ nezistených príčin preložili do Horného Lieskovca pri Považskej Bystrici. Dostal tam aj byt, ktorý mu môj otec vymaloval. Maľovať som išiel s otcom. Zdržali

sme sa tam asi tri dni. Keď sme sa chystali na odchod, vyrušil nás mohutný hukot lietadla, ktoré malo asi štvrtinu krídla odstrelenu a pilot sa pokúšal pristáť na mierne sa zvažujúcej lúke. Bola to lietajúca pevnosť, ako vtedy Američania nazývali svoje najväčšie lietadlo. Nanešťastie, jeden občan, ktorý práve vtedy lúku kosil, tiež zahynul. Z deviatich členov posádky, štyria prišli o život. Videli sme to na vlastné oči. Letci boli mladí, sotva dvadsaťpäťroční. Ešte pred pádom uviedli do činnosti hasiace prístroje, nevedno prečo však z lietadla nevyskočili, keď vedeli, že havarujú. Veľká tragédia! Tí, čo prežili, pýtali od nás civilné šaty, ale skôr než sme všetko zorganizovali, prišli nemeckí vojaci a letcov zajali. Tých, čo neprežili, nechali tam. Všetci boli vyššia šarža, čo prezrádzali zlaté hviezdičky, ktoré mali pripevnené na košeliach. Všetkých štyroch občanov pochovali na cintoríne, spravili im aj pomník, na ktorý som zlatými písmenami napísal ich mená. Keď vojna skončila, Američania exhumovali ich telá a previezli ich do vlasti.

Podľa poviedok F. Jakúbka: Moje veselé i smutné spomienky na Ilavu, spracovala Lenka Teicherová.

Ilustrácia: Ala Teicherová

Budova samoväzby – Ilavská trestnica

Článok voľne nadväzuje na sériu článkov „150 rokov ilavskej trestnice“ uverejnených v Ilavskom mesačníku v roku 2006, /posledný v IM 7-8/2006 na str. 7 a 9.

Budova, o ktorej bude reč, má 120 rokov. Do roku 1924 bola viditeľná aj z hlavného námestia, teraz ju zakrývajú neskôr vystavané budovy. Je však neodmysliteľnou súčasťou dominanty Ilavy – komplexu Ilavského hradu – dobre viditeľnou od železnice či diaľnice.

Vzbura trestancov s tragickými následkami v roku 1888, ktorej dôsledkom bola najmä preplnenosť trestnice a zlé hygienické podmienky, mala za následok rozhodnutie o rozšírení kapacity trestnice. Po ponukovom konaní 17. januára 1889 súťaž na výstavbu novej budovy trestnice vyhral staviteľ Tomáš Antony z Budapešti. Nová budova samoväzby bola postavená severovýchodne od komplexu Ilavského hradu za 98 077 zlatých.

Dr. István Megyery v knihe „Les institutions pénitentiaires en Hongrie“ (Nápravné zariadenia v Maďarsku, v maďarčine pod názvom A magyar börtönügy és az országos letartóztatási intézetek) v roku 1905 uvádza: „V roku 1889 sa vybudovala budova s celami. Je dlhá 65 metrov, široká 14,5 metra v tvare obdĺžnika a je trojposchodová. Je vybavená panoptickými visiáciami chodbami. Chodby sú široké 2,5 m a 9 m vysoké. Osvetlenie je zabezpečené oknami na oboch koncoch chodieb a jedným stropným oknom. Na oboch stranách chodieb sú cely – samotky. Samotky majú obsah 24 metrov kubických, čo zodpovedá zdravotným a hygienickým požiadavkám. V tejto budove je 186 ciel – samotiek. Okrem ciel sú tu dve miestnosti. V jednej sídli vedúci oddelenia a v druhej je zria-

dený sklad.

V strede budovy je schodište, pričom schodištové stupne sú skonštruované z červeného mramoru. Vchod do budovy je vybavený zdvojenými dverami. Na bokoch hlavnej budovy sú jedny 90 cm široké jednokrídlové dvere vyrobené z mäkkého dreva. Druhé dvere sú zo železných mreží. Na opačnom konci chodby sú jednokrídlové dvere o šírke 1,30 m z mäkkého dreva a tiež dvere zo železných mreží, opatrených po obvode uhlovým železom a osobitne silnými dvoma zámkami. V strede chodby sú pod schodiskom 95 cm široké drevené a železné dvere. Po obvode majú silné uhlové železo a sú opatrené silným Wertheimským zámkom. V tejto budove na jednom konci sa nachádza výťah na dopravu jedla. Na druhej strane budovy sú zas na každom poschodí záchody, kde sa vylievajú vedrá s fekáliami. V budove s celami samotkami i pod strednou časťou sú pivničné priestory. Aj v pivničných priestoroch sú cely samotky a tiež kotly ústredného kúrenia, určené na vykurovanie chodieb a ciel.“

Stručné zhodnotenie budovy samoväzby sa vyskytuje aj v úradnej správe Ministerstva Československej republiky s plnou mocou pre správu Slovenska v Bratislave o ilavskej trestnici z mája 1919. Správa hovorí o stave ilavskej trestnice krátko po vzniku ČSR:

„U příležitosti návštěvy státního zastupitelství u Trenčíne navštívil odpoledne 14. 5. 1919 ilavskou káznici zjistil jsem následující: Káznice ilavská, bývalého to kláštera dominikána, používá se od roku 1856 pro osoby odsouzené ku trestu na svobodě převyšujícímu 19 roku. Stačí pro 550 - 600 vězňů. Leží téměř v bezprostřední blízkosti železniční stanice ilavské. Budova pro samova-

zbu určená odpovídá všem požadavkům. Byla zřízená r. 1896 - obsahuje 186 cel. Má ústřední topení na vodu, jež se dá ohřívat u 5 kamnech.“

Popis podmienok vo väzení v Ilave z pera autora nachádzajúceho sa na druhej strane mreží v období Slovenského štátu vydalo ako svoju publikáciu Slovenské národné združenie v Amerike (Chicago, po roku 1940) pod názvom „Ilava - Mučiareň Slovákov“. Autor v nej popisuje podmienky vo väzení v Ilave v roku 1939. K budove samoväzby udáva: „Veľkosť cely: 4 x 2 x 3 ½ krokov. Okno je celkom u stropu a má silné mreže. Zariadenie cely: železná skladacia posteľ, ktorá po svojom zložení slúži cez deň za stôl, stolička, džber na umývanie podlahy, smeták a lopata na smetie, na stene skrinka na soľ, kefy (na zuby a na šaty) na posteli jedno prestieradlo a slabá vlnená deka. Každá cela má silné, dubové dvere s patentným zámkom. Cely sú slabo, len tak pre meno, vykurované. Sú tak studené, že nám často voda v umyvadle zamrzla.“

Za svojej existencie budova samoväzby prešla rôznymi stavebnými úpravami, ktoré si vyžiadala doba, veľakrát necitlivými z pohľadu architektúry. Zrušenie panoptických visiácií chodieb a prekrytie chodieb betónovými podlahami na železných nosníkoch (prekladoch) výrazne zmenilo vnútornú architektúru budovy. Tým stratilo význam aj centrálné stropné okno, ktoré osvetľovalo vďaka visiáciám chodbám všetky poschodia a tiež bolo pri výmene strešnej krytiny zrušené. Požiarno-bezpečnostné predpisy si vyžiadali zriadenie ďalšieho schodišťa na chodbe budovy.

Posledná stavebná rekonštrukcia budovy samoväzby sa uskutočnila v rokoch 2008-2009. Vyžiadalo si ju rozhod-

nutie o zriadení zariadenia pre výkon väzby v Trenčianskom kraji a súčasné zákony upravujúce výkon väzby a výkon trestu odňatia slobody platné od roku 2006.

Ubytovacia plocha v cele alebo izbe pre obvineného alebo odsúdeného je najmenej 3,5 m². V cele alebo izbe musí byť stolík, rozhlas, elektrické osvetlenie. Na uloženie osobných vecí, odevu a bielizne sa každému poskytne uzamykateľná skrinka. Pre každého je v cele lôžko s matracom, podhlavníkom, prikrývkou, lôžkovou bielizňou a stolička. Uzamykateľná cela musí byť vybavená bezpečnostnými dverami, signalizačným zariadením, oddeleným hygienickým zariadením, umývadlom s pitnou vodou a ak to stavebno-technické možnosti objektu umožňujú, aj sprchou. Cela musí spĺňať požiadavky na denné osvetlenie a umelé osvetlenie, požiadavky na tepelno-vlhkostnú mikroklimu, vykurovanie a vetranie.

Plocha pôvodných ciel budovy je cca 8 m² (2 x 4 m). Stavebne oddelené hygienické zariadenie (WC) zaberá plochu cca 1,4 m². Do takejto cely by bolo možné umiestniť iba jednu osobu, čo však zákon umožňuje len v obmedzených prípadoch.

Spĺniť požiadavky Krajského pamiatkového úradu Trenčín zastúpeného Mgr. Máriou Ružňovou a zákonné požiadavky na výkon väzby a výkon trestu odňatia slobody preto nebolo ľahké. Projekt rekonštrukcie spracoval Ing. arch. Anton Barták. Použité materiály /napr. med/ a farebné odtiene vonkajšej fasády tejto 120-ročnej účelovej väzenskej stavby jej dávajú pôvodný vonkajší vzhľad, ktorý je z pohľadu zachovania historického vzhľadu významný najmä pre obyvateľov a návštevníkov mesta.

L.R.

Ilava a okolie na dobových pohľadniciach

Slávnostné otvorenie výstavy

Foto: ola

25. februára o 16:00 hodine sa vo foyer domu kultúry uskutočnilo slávnostné otvorenie výstavy pod názvom „Ilava a okolie na dobových pohľadniciach“. V mene celého oddelenia kultúry návštevníkov privítal Mgr. Miroslav Toman, ktorý stručne uviedol, že výstava

sa uskutočnila za spolupráce viacerých spoluobčanov (Mgr. Magdaléna Kobzová, pán Vladimír Masár, Mgr. Ladislav Resek a ďalší) a pamäťových inštitúcií (Trenčianske múzeum, Mestské múzeum Ilava), ktorí boli ochotní zapožičať pohľadnice zo svojej zbierky.

Mgr. Ladislav Resek spolupracoval aj na sprievodných textoch – popisoch – pod jednotlivými pohľadnicami. Práve Mgr. Ladislav Resek predstavil verejnosti nové OZ – „Za zachovanie kultúrneho dedičstva Ilavy“, ktoré si podľa neho berie za cieľ napomáhať k záchrane a zveľadovaniu nielen kultúrnych pamiatok, ktoré sa v našom meste nachádzajú, ale aj dbať na zvyšovanie povedomia – vzťahu obyvateľov Ilavy ku kultúrnym pamiatkam v meste, príkladom ktorého môže byť aj forma vernisáže. Na výstavných paneloch sa do konca marca predstaví návštevníkom viac ako 100 pohľadníc, ktoré mapujú premeny Ilavy a okolia v rozpätí rokov 1894 – 1940.

Vystúpenie Samka zo ZUŠ Ilava.

Foto: ola

Veľké poďakovanie patrí pánovi učiteľovi Marekovi Berkymu a žiakom ZUŠ Ilava, ktorí svojimi vystúpeniami spríjemnili návštevníkom prehliadku výstavy.

- mt -

Vansovej Lomnička

Únia žien Slovenska (ÚŽS) - Obvodná organizácia v Ilave pod vedením pani Magdalény Hrubej - uskutočnila dňa 11.3.2011 44. ročník festivalu umeleckého prednesu. Festival pokračuje v tradícii pestovania vzťahu žien k umeleckému slovu. Napĺňa tak odkaz, o ktorý sa po celý život snažila spisovateľka Terézia Vansová.

Porota v zložení pani Mgr. Magdaléna Janíková, Edita Pavlíková a Mgr. Magdaléna Kobzová hodnotila výkony 7 účastníčok festivalu z Ilavy, Dubnice nad Váhom a Košec: Nikola Gajdošová, Daša Illyová ml., Daša Illyová st., Jana Sláviková, Eva Jurenová, Viera Heisarová a Anna Bartošová. V prednese poézie a prózy

boli študentky vo veku od 18 rokov a najstaršia zo žien mala 64 rokov. Súťažiaci prišli podporiť priateľky, známe, členky ÚŽS, predsedníčky ZO ÚŽS z Košec a Bolesova, p. Vetríková a pani Gašparová Janka, aj podpredsedníčka únie z Novej Dubnice, Marta Babuková. V príjemnej atmosfére si prítomné ženy vypočuli známe i menej známe klenoty básnikov, spisovateľov, lahodné básne, príbehy života. Všetky vnímavo sledovali umelecký prednes a potleskom ocenili výkony súťažiacich. Do krajského kola súťaže postupuje z prvej kategórie **Daša Illyová ml.** s prednesom poézie a **Nikola Gajdošová**, študentka OA v Ilave, s prózou. V druhej kategórii nás budú reprezentovať **Eva Jurenová** / ZO ÚŽS Košeca / - poézia a **Viera Heisarová** - próza. Účastníčky dostali od ÚŽS milé darčeky a pri občerstvení sa porozprávali, rozobrali dojmy, vymenili si skúsenosti, súťažiaci sa poradili s porotou a v družnom

rozhovore pokračovali až do ukončenia festivalu umeleckého prednesu.

Mgr. Ružena Hromádková predsedníčka Krajskej rady Matice slovenskej Trenčianskeho kraja

Dňa 16.3.2011 sa v Trenčíne uskutočnilo krajské kolo festivalu umeleckého prednesu, na ktorom nás úspešne reprezentovali víťazky obvodového kola súťaže. V prvej kategórii v prednese prózy získala 1. miesto študentka OA v Ilave Nikola Gajdošová a postupuje do celoslovenského kola, ktoré sa bude konať v Banskej Bystrici a v druhej kategórii v prednese poézie získala 3. miesto Eva Jurenová / riaditeľka ZŠ Košeca/. Obidvom recitátorkám srdečne blahozeláme a prajeme ešte veľa krásnych úspechov v ďalších recitačných súťažiach.

- r -

MESTO ILAVA - ODDelenie KULTÚRY
V SPOLUPRÁCI S POVAŽSKÝM OSVETOVÝM STREDISKOM
V POVAŽSKEJ BYSTRICI VÁS SRDEČNE POZÝVAJÚ
NA PODUJATIE VENOVANÉ VEĽKONOČNÝM SVIAHKOM

VEĽKONOČNÉ TRHY ĽUDOVÝCH REMESIEL ILAVA

DOM KULTÚRY
7.4.2010 /ŠTVRTOK/
od 10.00 - 17.00 h.

CELÝ DEŇ MÔŽETE OBDIVOVAŤ ŠIKOVNÉ
RUKY MAJSTROV ĽUDOVÉHO REMESLA

**VEĽKONOČNÁ
KUCHYŇA**

- OCHUTNÁVKU TRADIČNÝCH DOBRÔT
PRIPRAVILI ČLENKY KLUBU DÔCHODCOV
- PREZENTÁCIA STREDNEJ ODBORNEJ
ŠKOLY V PRUSKOM - ARANŽÉRI, CUKRÁRI
- PREZENTÁCIA CVČ ILAVA
- VÝSTAVA VÝTVARNÝCH PRÁČ DETÍ
S VEĽKONOČNOU TEMATIKOU
- TVORIVÉ DIELNE PRE DETI ZŠ

**veľký výber kraslíc
veľkonočné aranžmá,
medovníčky, barančeky,
výrobky z prútia, dreva,
batika, drotárske výrobky,
keramika, maľované obrázky,
bižutéria, pletené doplnky,
medovina, šúpolky
a všelichy iné...**

15.30 HOD.

**DFS VRETENKO ILAVA
DFS LAŠTEK ILAVA**

**VYHLÁSENIE VÝSLEDKOV
VÝTVARNEJ SÚŤAŽE DETÍ
ODOVZDANIE OCENENÍ**

viac info vždy na www.ilava.sk
DOM KULTÚRY ILAVA - TEL.: 44 555 70 - 72

**OVOČNÉ STROMKY
A LSTNÍČKY** PREDAJ VONKU PRI DK

NOVINKY Z OBCHODNEJ AKADEMIE:

● Reprezentácia školy v športových súťažiach

Turnaj vo florbale dievčat stredných škôl o Pohár primátora mesta Ilava má už svoju tradíciu, rovnako na ňom i úspech žiačok OA. Ani tentoraz – 25. februára 2011 - náš tím nezaváhal a opäť obhájil **1. miesto**. Dievčatá sa potešili výhre, krásnym cenám i skvelej športovej atmosfére. Veríme, že to nebol ich posledný úspech.

Žiaci 1. a 2. ročníka zvíťazili v regionálnom kole **veľkého futbalu mladších žiakov stredných škôl** a postúpili do krajského kola, ktoré sa konalo 4. marca 2011 v Novákoch. Tu obsadili stříbornú pozíciu.

● Reprezentácia v ostatných súťažiach

Nikola Gajdošová, žiačka II. B, úspešne reprezentuje školu v **recitačnej súťaži Vansovej Lomnička**, ktorú organizuje Únia žien Slovenska. V obvodnom kole v Ilave nenašla

konkurenciu a 16. marca 2011 v Trenčíne znova presvedčila porotu a vo veľkej konkurencii zvíťazila. Nikole prajeme veľa úspechov v celoslovenskom kole.

Mgr. Vicenová

V dňoch 10. a 11. marca 2011 organizovala OA v Seredi **celoslovenské kolo súťaže žiakov SŠ v písaní na počítači**. Náš žiak **Samuel Botoš** z III. B obsadil pekné 7. miesto z celkového počtu 28 súťažiacich (dosiahol 367,4 čistých úderov za min.).

Dňa 11. marca 2011 sa na OA v Považskej Bystrici konalo **Regionálne kolo Stredoškolskej odbornej činnosti (SOČ)**, kde sa prezentovali 4 naše žiačky.

V odbore **Problematika voľného času** obhajovala svoju prácu s názvom **ANIMÁTORSTVO Simona Jašeková** (III. B), ktorá obsadila výborné **2. miesto** a zároveň postupuje do kraj-

Pozvánky na podujatia v Ilave

27.3. /nedela/ v koncertnej sieni ZUŠ o 16.00 hod.

**ILAVSKÁ HUDOBNÁ JAR – XVII. Ročník
KONCERT ŽIAKOV A UČITEĽOV ZUŠ ILAVA**

27.3.2011 /nedela/ v dome kultúry od 8.00-13.00 hod.

28.3.2011 /pondelok/ dopoludnia pre školy
CHOVATEĽSKÁ PREHLIADKA POĽOVNÍCKYCH TROFEJÍ - slávnostné otvorenie a odovzdanie vyznamenaní zaslúžilým členom SPZ sa uskutoční o 10.00 h. Výstava trofejí ulovených v poľovníckej sezóne 2010, prezentácia PZ Langáč a PS Draková. Príroda objektívom Petra Kubiša a Juraja Mičudu. Predaj poľovníckych potrieb. Možnosť zakúpenia občerstvenia, guláš.

3.4.2011 /nedela/ v dome kultúry o 16.00 hod.

EVANJELIUM PRE OSKARA

Repríza najnovšej hry DS Malá múza z Ilavy.

Titul od francúzskeho autora Erica Emmanuela Schmitta /pôvodný názov je Oskar a dáma v ružovom/ pripravil súbor pri príležitosti 15.výročia svojho založenia.

Réžia: Magda Pajanková, **hrajú:** Daniel Mikloši, Marta Vojtášová, Peter Domán /alt. František Hrubisko/.

Vstupné dobrovoľné.

7.4.2011 /štvrtok/ v dome kultúry od 10.00-17.00 hod.

VEĽKONOČNÉ TRADIČIE

TRHY ĽUDOVÝCH REMESIEL

Tradičné podujatie venované veľkonočným sviatkom.

Dobroty veľkonočnej kuchyne, široký sortiment výrobkov ľudových remeselníkov /kraslíky, medovina, veľkonočné aranžmá, šúpolové bábiky atď./ predaj ovocných stromkov a iného sortimentu pre záhradkárov.

O 15.30 vystúpenie detských folklórnych súborov Laštek a Vretienko z Ilavy, vyhodnotenie výtvarnej súťaže detí ilavských škôl.

Vstup voľný.

Pripravujeme:

Dubnické divadlo vystúpi s úspešnou hrou Ženský zákon v rézii Márie Tarabovej.

Stavanie mája, kultúrny program ...

Aktuálne informácie vždy na www.ilava.sk
/kalendár podujatí/ tel. DK 44 555 70 -72

ského kola. Ivana Hrehušová (III. B) sa prezentovala pracou FLORBAL.

V odbore **Zdravotníctvo** obhajovali svoje práce: Patrícia Koničková (III. A) s názvom **DOPING A DOPINGOVÁ KONTROLA V ŠPORTE** a Simona Dulková (III. A) s názvom **ANIMOTERAPIA – LIEČBA ĽUDÍ ZVIERATAMI**.

● Iné aktivity

- exkurzia do Národnej ban-

ky Slovenska a divadelné predstavenie v Bratislave – žiaci 3. ročníka

- divadelné predstavenie v anglickom jazyku - Bratislava
- beseda s pracovníkom životenského úradu
- exkurzia do banky - SLSP, a. s., Ilava (4. roč.)

- lyžiarsky výcvik pre študentov 1. a 2. ročníka (28. 3. – 1. 4. 2011) v Jasnej, hotel Liptov

Ing. Novosádová

Učenie nemusí byť mučenie

Pri výučbe cudzích jazykov využívame **metódu CLIL (Content and Language Integrated Learning – obsahovo a jazykovo integrované vyučovanie)**. CLIL sa v súčasnosti považuje za najefektívnejšiu metódu vyučovania cudzích jazykov.

Podstatou tejto metódy je navodiť pri výučbe cudzieho jazyka prirodzené prostredie podobné tomu, keď sa dieťa učí materinský jazyk vďaka podnetnému prostrediu a aktívnemu používaniu jazyka okolo seba. V CLIL-e je vyučovanie jazykov a iných predmetov navzájom prepojené. Materinský jazyk na prvom mieste, ale hodiny vedené pomocou metódy CLIL zahŕňajú používanie dvoch jazykov, materinského jazyka a cudzieho jazyka. Hlavné informácie sú často podané v materinskom jazyku, vyučovacie aktivity prebiehajú v cudzom jazyku. Jednou z kľúčových častí metodiky CLIL je požiadavka, aby deti počas vyučovania používali jazyk aktívne medzi sebou, a tak sa navzájom učili. Z metódy CLIL tak môžu profitovať všetky deti bez ohľadu na stupeň pokročilosti. CLIL môže žiakom rôzneho veku ponúknuť prirodzenú situáciu pre rozvoj jazyka a toto prirodzené používanie jazyka môže podporiť motiváciu a túžbu po učení sa aj ďalších jazykov. Žiaci sa prestanú sústreďovať na jazyk a začnú sa zameriavať iba na vyučovateľný predmet, pričom si prirodzenou formou osvoja ter-

minológiu daného predmetu a bežnú komunikáciu v cudzom jazyku.

V školskom roku 2010/2011 sa naša základná škola zapo-

né obdobia, ovocie, zelenina, počasie, cestovanie, povolania, vlastnosti látok, Slovenská republika (pohoria, rieky, štáty), ochrana životného

jila v rámci projektu do overovania metódy CLIL v druhom, treťom a v piatom ročníku. Metódou CLIL sa vyučuje na hodinách matematiky, prírodovedy, vlastivedy, hudobnej výchovy, telesnej výchovy, výtvarnej výchovy a v piatom ročníku na hodine anglického jazyka. Osvedčili sa nám témy ako napríklad: vyvodenie čísel do 10, 100, 1000, 10 000, geometrické útvary, pojmy úsečka, priamka, bod, sčítanie, odčítanie, porovnávanie, násobenie, delenie, rodina, ľudské telo, zvieratá (domáce, voľne žijúce), roč-

prostredia. Na hodiny CLIL vytvárame vlastné metodické a pracovné listy, obrázkové kartičky, pojmové mapy, nástenné plagáty. Na hodinách využívame didaktickú techniku, interaktívne tabule, množstvo materiálov čerpáme aj z internetu.

Ako pozitívne vidíme radosť detí z vyučovania, prirodzené prijímanie cudzieho jazyka, rozšírenie slovnej zásoby, rýchle reagovanie v jazyku. A čo viac si môže učiteľ priať, ak nie radosť detí z učenia sa cudzieho jazyka?!

Budjačová Ľubica

Školský karneval

Princezníčky, piráti, rozkošné malé mačiatka, čerti a víly, vodníci, rytieri v nablýskanej zbroji a mnoho iných masiek sa 22. februára zišlo na detskom karnevale v Dome kultúry v Ilave. Medzi tanečníkmi ste okrem klasických rozprávkových bytostí mohli nájsť aj veľa takých, ktoré by ste márne v nejakej rozprávke hľadali. Každá z masiek zaujala farbami, ale najmä nápaditosťou a originalitou. Dostali ste hlad? Žiadny problém, tamto kráča panvica s volským okom. Spotili ste sa pri tanci a chcete sa opláchnuť? Zastavte si sprchu, tancuje neďaleko vás. Zažiadalo sa vám ovocie? Nech sa páči, ponúknite sa sladučkým hroznom. Alebo sa nudíte? Eahká pomoc, zahrajte si karty priamo so srdcovou kráľovnou. Či ste nestihli nakúpiť? Nevadí, Lídl prišiel za vami, stačí si vybrať. Nikomu z prítomných určite nebola zima, lebo okrem tanca nás zohrievali aj vták ohnivák, slncová pani, či sám vládca ohňa.

Žiadna z prítomných dám sa nemusela obávať ani o svoju bezpečnosť, lebo sála bola priam nabitá princami, kovbojmi, ale aj policajtmi a supermanmi. O dobrú náladu a pekné ceny sa postarali pani vychovateľky zo školského klubu detí a z CVC v Ilave, o dobré jedlo zas pani kuchárky z našej jedálne. Už tradične nás potešili chutným koláčom, ktorý nám po divokej tancovačke dobre padol. V takejto skvelej nálade by sme iste zotrvali až do rána, ale všetko má svoj koniec. Ďakujeme a stretneme sa opäť o rok.

Mgr. Jana Košťaliková

ČO ČÍTA SPISOVATEĽ?

Rozhovor so spisovateľom a vydavateľom Milanom Húževkom

Čo momentálne čítate, pán Húževka?

Ja som čitateľom klasiky, takže vždy veľmi rád siahnem do police, kde mám staré knihy. Momentálne sa zaoberáme myšlienkou zmapovať otázku protestantizmu v Púchovskej doline, takže teraz študujem rôzne kancionále, bibliu a ďalšie pramene k téme. Nedávno sme vydali podobnú publikáciu o Súlove pod názvom Zrodená medzi skalami.

Máte popritom čas alebo chuť si prečítať detektívku, alebo nejaký román?

Ako čiteľ histórie dávam prednosť historickým románom, na čo si vždy nájdem čas. Veľmi mi učarovali monografie a odborné články o histórii, pri ktorých si aj odpočinem, aj sa vzdelám. **Aký názor máte na vydávanie súčasných titulov komerčnejšieho rázu?**

Naša slovenská vydateľská prax žiaľ naštartovala na západnú, ktorá je doslova fabrikovaná. Vidíme to aj v televízií, kde sa príbehy veľmi podobajú, sú komponované podľa jedného modelu, ťažko v nich nájsť nejakú morálku. Osobne mi najviac vadí krviprelievanie, či podanie sexu - je príliš naturalizovaný, a tým sa vzdaluje od poézie pravej lásky.

Aká bola kniha, či autor vášho detstva?

Mojím obľúbeným autorom bol VĎAKA jeho prvej knihe Jozef Cíger- Hronský so svojim Smeľým zajkom v Afrike. Toho som čítal už ako štvrtáčik. Odvtedy ma Hronský chytil za srdce a prečítal som od neho veľmi veľa diel najmä toho rozprávkového - povestového charakteru.

Inšpiroval vás Hronský aj k línií písania povestí?

Povesti a rozprávky boli v našom okolí veľmi často z generácie na generáciu podávané, napriek tomu sa našlo málo autorov, ktorí ich aj publikovali. S ucelenou knižkou som prišiel prvý ja v 70. rokoch minulého

storočia, čím som motivoval ďalších autorov, ktorí sa potom venovali našej krajovej povesti a rozprávke. Jozef Cíger- Hronský podobne ako ja, veľmi rád chodil do terénu, „zamúčil“ sa osвете... Mal zámer aj pekne ilustrovať knižku, tu ho stretlo šťastie v osobe vynikajúceho česko-slovenského výtvarníka Jaroslava Vodrážku.

Máte aj vy svojho „výtvarníka“?

Pokiaľ som mohol, ilustrátora som si vždy vyberal. Napríklad akademického maliara Karola Ondrejčku, akademickú maliarku Miladu Marešovou z Prahy, Jozefa Cesnaka, či Ivana Rjabiča z Ilavy.

Chystáte pre svojich čitateľov nejaké knižné prekvapenie?

Mám pripravený rukopis knižky Babony Prušfánskej, ktorá bude znáskou povier tradovaných v Pruskom a jeho okolí. Mala by vyjsť okolo Vianoc.

Ktorú knižku, z tých vami prečítaných, by ste odporúčali čitateľom Ilavského mesačníka?

Veľmi rád siaham po diele Vojtecha Zamarovského, napríklad kniha Grécky zázrak. Dejiny Grékov sú zaujímavé a poučné - aj knižná kultúra pramení z ich odkazu.

Milan Húževka (1940 Zbora), spisovateľ, vlastní vydateľstvo Ametyst, autor desiatky kníh žánru povestí a rozprávok (Púchovské povesti, Meč slepeho rytiera, Hajtman zelenej hory, Žobrákov poklad, Trenčianske povesti...)

Za rozhovor ďakuje - mpaj-

Motto na tento mesiac:

„Knihy nám neprinesú múdrosť automaticky, ale môžu byť cestou, ako sa k nej dostať.“

Na tohtoročnej marcovej výstave kníh spoj s predajom, bol najväčší záujem o detskú literatúru. Najpredávanejšou sa stala kniha **Chatrč** od autora P. W.Younga

TÝŽDEŇ SLOVENSKÝCH KNIŽNÍC Od 28. 3. 2011 do 4. 4. 2011

DETI do 15 rokov pozor!

V tomto týždni sa dá využiť možnosť bezplatného členstva v mestskej knižnici, ktoré bude platné do 4.apríla 2012.

„AMNESTIA“ čitateľom so 4.upomienkou!

Všetkým čitateľom so 4.upomienkou, ktorí prídu vrátiť knihy počas tohto týždňa, bude odpustený upomienkový poplatok.

Foto: Internetová „pánska jazda“

VEREJNÝ internet v mestskej knižnici je používateľom k dispozícii denne /okrem utorka/. Od 8.00 do 17.30 hod. V minulom roku ho využilo 6.200 návštevníkov.

ČITATELIA ČITATEĽOM

Andrea Coddington:
ŽIDOVKA

Bratislava, Ikar 2010

Andrea Coddington je novinárka i spisovateľka pochádzajúca z Radošiny a žijúca v New Yorku. Má na svojom konte úspešný román „Mal to byť pekný život“, ktorý jej vyšiel v roku 2009. Ako sama o sebe hovorí, písanie románov nebolo jej snom. Ale tak to už býva, príde nápad a myšlienky sa derú na povrch samé od seba.

Námet na druhú knihu hľadať nemusela, pretože prišiel v podobe Sofie Maniševičovej, hlavnej hrdinky románu Židovka. Tú autorka stretla celkom náhodou v Piešťanoch na tenisovom kurte. Táto sympatická Sofia sa jej prihovorela a vysvitlo, že obidve vlastne žijú v Amerike, v New Yorku. Slovo dalo slovo a Andrea v sebe nezaprela novinárku – reportérku. Chopila sa šance napísať príbeh, ktorého protagonisti sú skutoční, ich osudy pravdivé a ozaj chytia za srdce...

Sofia Maniševičová má v súčasnosti päťdesiatšesť rokov a jej mamička prežila koncentračný tábor v poľskom Auschwitzu. Otec bojoval ako partizán, ten sa našťastie lágru vyhol. Detstvo aj čas mladosti prežila Sofia v Československu, v rodine, kde jej rodičia i sestry veľmi striktné dodržiavali židovské tradície, sviatky i zvyky. Žila v rodine, kde sa ani len na chvíľu nepripúšťala možnosť, že by si židovské dievča vzalo za muža niekoho iného, než žida. Preto sa rozhodla utiecť, emigrovať do USA. Cez svoj príbeh Sofia vyrozprávala všetko o tom, ako sa židom žilo v komunistickej krajine, aký veľký význam malo dodržiavať

tradície, a aj to, ako hľadala a nakoniec našla svoje miesto v rámci náboženstva. Je to skutočne nádherný príbeh o tom, ako vo svojej vysnívanej Amerike stretne osudovú lásku, stane sa slobodnou židovkou, i o tom, aké býva šťastie vrtkavé.

Bezpochyby je to sugestívne a emocionálne ladené rozprávanie ženy, ktorá je hrdá na svoj pôvod, spomína na svojich predkov i na všetkých, ktorí prežili hrôzy v koncentračných táboroch a zanechali odkaz pre ostatných židov. Je to príbeh,

pri ktorom sa môžeme smiať i plakať. Pretože ako vraví hrdinka knihy Sofia: „Kto nevie plakať, nevie sa ani tešiť. V slzách je sila znovuzrodenia, tak ich nechajme stekať po lícach, nech sa nám ulaví.“

(čitateľská recenzia)

Janette Šedová- Janušková

Poznámka: Táto kniha sa nachádza aj vo fonde MsK.

Pripomínáme, že tento priestor je venovaný knižným recenziam z radov čitateľov Ilavského mesačníka. Príspevky môžete stále posilať do 15. ho dňa v mesiaci osobne, poštou alebo emailom na adresu: kniznica@ilava.sk

Historický vývoj knihy

Kniha ako ju poznáme dnes, prešla od svojho zrodu až po dnešné časy dlhým vývojom. Prvé kódexové väzby kníh vznikali v období raného stredoveku okolo 7. storočia n.l. Až po vynález kníhtlače sa knihy museli písať a prepisovať ručne. Túto prácu robili skriptori, ktorí pri písaní textu vždy presne naznačili malým písmenom miesto pre budúcu kresbu. Zdobenie rôznych biblických výjavov alebo zo života ľudí, robili iluminátori. Najsťor však musel pergamenár zo surovej kože vyrobiť pergamen, alebo papiernik z rastlinných či handrových vlákien kvalitný ručný papier (handry sa narezali na menšie kúsky a nechali sa s vodou zahŕňať niekoľko týždňov). Knihaár zviazal čisté ešte nepopísané zložky pergamentu alebo papiera do knižného bloku a zhotovil honosnú väzbu, ktorú zlatník alebo kovotepec vyzdobil rôznymi druhmi materiálov (zlatom, striebrom, slovinou, drahé kamene...). Až potom sa mohla začať dlhá a zložitá práca skriptora a iluminátora. Skriptor si najskôr olovkom nalinkoval pergamenový alebo papierový list a pomocou pera z husieho brka sa pustil do písania alebo prepisovania kníh. Písmom kódexov bola v západnej Európe latinka. Do 11. storočia korešpondovala ornamentálna výzdoba knihy s výzdobou väzby. Od 12. storočia sa celkom mení charakter knihy. Začína sa presadzovať nový, lacnejší materiál – papier. Ten sa šíri do Európy obchodnými cestami z Ázie. Okolo r. 1100 sa pomocou islamských Maurov dostáva do Španielska tajomstvo výroby papiera a vzniká prvá ručná papiera v Európe (Rozvláknená papierovina sa vložila do formy, zhotovil sa list papiera, lisovaním medzi plstou sa zbavil

vody a usušil. Potom sa ponáral do roztoku gleja alebo škrobu, aby sa papier pri písaní nerozpíjal). Ďalšie papierne vznikajú v Taliansku, v Nemecku, v Čechách. Na Slovensku je písomne doložená prvá ručná papiera až v prvej tretine 16. storočia v okolí Levoče. Od 12. storočia sa upúšťa od celostránkových ilustrácií, začínajú sa objavovať drobné obrázky a jemne maľované iniciály s figurálnymi, zvieracími a symbolickými motívami. Vynález kníhtlače Johannesom Gutenbergom veľmi zmenil celú históriu vzniku knihy. Tlačené knihy sa stávajú lacnejšie, dostupnejšie, žiadanejšie. Novým remeslom je typograf, iluminátori a skriptori pomaly ustupujú. Často sa stáva, že pri výrobe nových kníh sa používajú staré pergamenové knihy ako väzobný materiál. Dnes, v dobe 21. storočia, v téme historického vývoja kníh vnímame nový pojem „e-kniha“, teda elektronické knihy. **Elektronický dokument** sa od tlačených typov neodlišuje obsahovo, ale formálnymi vlastnosťami, najmä digitálnym spôsobom záznamu informácií. Pre mnohých čitateľov je elektronická kniha už pracovnou nevyhnutnosťou. Napríklad kníhkupectvo Euroboks (www.euroboks.sk) v súčasnosti ponúka takmer stotisíc titulov e-kníh z odbornej literatúry, beletrie a literatúry faktu. Táto sa dá „zakúpiť“ registráciou v daných elektronických kníhkupectvách, ktoré majú zabudovaný digitálny systém ochrany autorských práv. Informácie o digitálnych knihách si môžete pozrieť aj na stránkach <http://www.snk.sk/?e-knihy>, <http://www.klasici.sk/>, <http://zlatyfond.sme.sk/>, a pod.

Podľa internetu spracovala -mpaj-

Ivan Ronec, Albert Mikula: Z histórie Závodov ťažkého strojárstva v Dubnici nad Váhom (1928 – 2004)

Zaujímavý dokument o jednom z najvýznamnejších priemyselných podnikov Slovenska minulého storočia v predaji už aj v našom meste ...

Knižnú publikáciu si môžete zakúpiť aj v Mestskej knižnici v Ilave, denne, počas otváracích hodín knižnice. Cena publikácie je 20 eur.

Slávnostná prezentácia knižného dokumentu sa za prítom-

nosti autorov uskutočnila dňa 15. marca 2011 v Dome kultúry v Ilave, na predajnej výstave kníh, ktorá sa uskutočnila pri príležitosti práve prebiehajúceho Mesiaca knihy. -tch-

60 rokov spoločného života začalo v Ilave

Prvý marcový deň sme mali v dome kultúry príjemnú návštevu. Prišli nás pozrieť bývalí Ilavčania Jozef Hajas s manželkou Alžbetou aj napriek tomu, že už roky nežijú v našom meste. Stále však majú k nemu vrúcny vzťah. Pre archív mestského múzea priniesli zaujímavé fotografie, rozprávali o rokoch prežitých v Ilave. Najskôr v pivovarníckom byte v areáli bývalého tzv. „nového pivovaru“ a neskôr na Sihoti v rodin-

Manželia Alžbeta a Jozef Hajasovi.

Foto: ola

O tom, že Jozef Hajas bol veľmi zručný remeselník

val som na ňom dva roky ale tie jazdy potom, to bola paráda. Maximálna rýchlosť bola 70 km. Povozili sme na ňom aj rôznych materiál na dom.“

Aj ten si manželia Hajasovci postavili sami. Ručne zhotovovali kvádre, krytinu, pletivo... Sihoť sa vtedy ešte len zastavovala, začiatkom 50-tych rokov ešte nebol vybudovaný ani

V súčasnosti žijú v Omšeni, no v Ilave majú veľa príbuzných a veľmi radi sa sem vracajú, boli tu aj v minulosti na stretnutí rodákov. Vychovali dvoch synov a dcéru, tešia sa zo štyroch vnúčat i z dvoch pravnúčat.

5. marca 2011 oslávil Jozef a Alžbeta Hajasovci 60 rokov spoločného života – diamantovú svadbu. Prajeme im, aby

nom dome, ktorý si svojpomocne postavili.

Svoje rozprávanie popretkávali rôznymi príhodami, hlavne veselými, spomínali na priateľov i príbuzných, s ktorými sa často stretávali i na chate v iliavčanskej doline. Za všetkých spomeniem napr. Ferka Jakúbka, s ktorým vraj boli na dovolenke na Balatone.

Ing. Alžbeta Hajasová roky učila na základnej škole a tiež na Jedenásťročnej strednej škole.

svedčí auto, ktoré si sám zostrojil a patrilo medzi prvé osobné autá v Ilave.

„Použil som motor z motorky /Jawa 250/, bantamové kolesá a karosériu som ručne vyklepal. Sťahovaciu strechu zhotovil brat František, ktorý patril medzi prvých futbalistov v Ilave. Samozrejme na zhotovenie auta som musel najskôr vybaviť povolenie na polícii /vtedajšia Verejná bezpečnosť/ a potom auto riadne prihlásiť. Pracov-

V pozadí za kabrioletom sú tzv. pivovarnícke byty.

vodovod, ani cesty. Prvé z troch detí sa narodilo v Ilave. Neskôr dom predali a odišli bývať do Trenčianskych Teplíc.

ďalšie spoločné roky prežili v dobrom zdraví v kruhu svojich najbližších.

-ot-

Blahoželáme jubilantom

70 rokov

Lubomíra Čemešová
Pavel Kopčan
Anna Packová

75 rokov

Vlasta Laginová
Jozef Mikulčík
Jozef Peterka
Bohumila Rebrová

80 rokov

Jozef Macháč
Bohumil Paholek

85 rokov

Jozefína Matovičová
Mária Novotková

Sčítanie obyvateľstva...

Tak, ako na celom území SR, i v našom meste budú domácnosti od 13. mája do 6. júna 2011 navštevovať sčítací komisári. Na prípravných prácach pre sčítanie obyvateľstva pracuje mesto už od mesiaca január 2011. V spolupráci so Štatistickým úradom v Trenčíne, Mestský úrad Ilava - odbor vnútornej správy – evidencia obyvateľstva, vypracovával detailné podklady pre stanovenie sčítacích obvodov. Pri mestskom úrade bola vytvorená komisia, ktorá

bude prácu koordinovať a zabezpečovať všetky potrebné úlohy. Komisia je zložená z vedúcich jednotlivých oddelení MsÚ, právnik, zástupkyňa primátora mesta a predsedu finančnej komisie pri mestskom zastupiteľstve. Predsedom komisie bol primátorom mesta Ing. Štefanom Daškom menovaný Ing. Lubomír Turcer – prednosta MsÚ a jej prvé zasadnutie sa uskutoční začiatkom mesiaca apríl 2011.

-ra-

KU DŇU UČITEĽOV - POĎAKOVANIE

Najprv preskúma oči a srdcia svojich žiakov, aby sa vedel rozhodnúť, kde pridať odvalu, kde porozumenie, lásku, či úctu. Lebo múdrosť bez spomínaných vlastností je krutá. Múdrosť bez vrúcnosti a lásky je smutná. Preto svojich žiakov učíme konať dobro, múdro sa rozhodovať, byť spravodlivými.

Milé kolegyne, kolega!

Pri príležitosti Dňa učiteľov Vám ďakujeme za Vašu náročnú a zodpovednú prácu, ktorou rozvíjate osobnosť každého žiaka. Prajeme Vám, aby ste mali dosť síl a energie na posilňovanie ľudských hodnôt na ceste za vzdelaním.

Vedenie Základnej školy v Ilave

Matrika

Narodili sa:

Ema Perecárová
Matej Gelien
Filip Hornák
Jozef Škultéty

Navždy nás opustili:

Emil Živčic
Jozef Bugala
Matúš Gabčo

Okienko do štatistiky:

Manželstvo uzatvorili:

Bc. Mária Majšíková
a Jaroslav Novotníček
Renáta Belanová
a Martin Sieklik
Monika Pálušová
a Dominik Vajda
Ľudmila Macková
a František Lisko

Za sledované obdobie sa do nášho mesta prisťahovalo 19 občanov, odsťahovalo sa 13 občanov.

Spomienka

Dňa 14.3. 2011 uplynuli 3 roky od chvíle, kedy nás vo veku 86 rokov navždy opustila naša mamička, babička, prababička a praprababička pani Alžbeta Hírešová.

Tí, ktorí ste ju poznali, venujte jej prosím spomienku.

Dcéry Eva a Magda s rodinami

PhDr. Jozef Borišinec
Súdny a úradný prekladateľ
angličtiny a nemčiny

Adresa:

Dedovec 1900/418 Považská Bystrica 01701

Tel: 042/4261070, 0902 303 076

e-mail: minatom@stonline.sk

Sendrej Július zo ŠZŠ Ilava víťazom vo vyradovacej súťaži

Stolnotenisový klub Ilava-Klobušice zorganizoval 28. 2. 2011 priateľské stolnotenisové stretnutie žiakov, ktorého sa zúčastnili žiaci ŠZŠ Ilava a žiaci ZŠ Nová Dubnica. V stretnutí družstiev zvíťazilo družstvo žiakov Novej Dubnice 16 : 3.

Za domácich tri body získal Július Sendrej. Nakoniec sa uskutočnila vyradovacia

súťaž, ktorej víťazom sa stal Július Sendrej zo ŠZŠ Ilava. Vo finále vyhral nad Garajom z Novej Dubnice veľmi tesne 3:2.

ŠZŠ Ilava na turnaji reprezentovali žiaci : Sendrej, Staňo, Ursík, Bota J, a Bota V. Turnaj sa uskutočnil v DK Klobušice.

Za SK Klobušice:
J. Kminiak

Pozývame Ilavčanov na medzinárodný tenisový turnaj do Trenčianskych Teplíc v dňoch od 19.3. do 27.3.2011

Športový klub TCTT Trenčianske Teplice pod záštitou Tennis Europe a STZ si Vás dovoľujú pozvať na VI. ročník medzinárodného tenisového turnaja hráčov do 16 rokov „SCHOOL LOBIK 2011“ konajúceho sa 19.– 27. marca 2011 v tenisovej nafukovacej hale na Baračke v Trenčianskych Tepliciach v čase od 9.00 do 21.00 hod.

Daniel Jezik
riaditeľ turnaja

JARNÝ ZBER VEĽKOOBJEMOVÉHO ODPADU A ODPADU S OBSAHOM ŠKODLIVÍN

Veľkoobjemový odpad

Sú veci, ktoré majú väčšie rozmery a nedajú sa umiestniť do 120 l nádob v prípade rodinných domov, prípadne do 1100 l nádob v prípade bytových domov. Sú to napr. koberce, matrace, podlahoviny, WC a pod. **Veľkoobjemový odpad** predstavuje nepotrebné, opotrebované zastarané veci, ktorých sa občania chcú a potrebujú zbaviť. Aby sa odpadu mohli občania zbaviť s čo najmenším negatívnym vplyvom na životné prostredie, bude vykonaný jarný zber veľkoobjemového odpadu.

Kontajnery na zber veľkoobjemového odpadu budú pristavené v piatok a odobrané pondelok.

Do kontajnerov sa zakazuje dávať:

- *biologický odpad (drevo, konáre, pohrabanú trávu, lístie a pod.)*
- *nábytok, staré okná, dvere, radiátory, vane*
- *odpad s obsahom škodlivín.*

Žiadame občanov, aby takýto odpad nechali uložený vedľa kontajnera.

Termíny pristavenia veľkokapacitných kontajnerov sú nasledovné:

I. etapa - Ilava 26. 3. 2011

Kukučínova ul. (kotoľňa + OSP), Medňanská ul. (dvor

+MŠ), Jesenského ul.

II. etapa - Ilava 1.4.2011

Sídl. Štúrova, Štefánikova ul, Sihoť (SEVAK, bytovka 239,250, pri žel. podjazde)

III. etapa Ilava - Skala 8.4.2011

Otoč, PD, garáže, zberné suroviny, radovka, Pivovarská ul.(obchod Jednota)

IV. etapa - Klobušice 15.4.2011

Trenčianska ul., Okružná ul., Betlehemska ul., Zámokká ul.

Zber odpadu s obsahom škodlivín sa vykoná dňa 4. 4. 2011.

- autobaterie
- monočlánky
- žiarivky
- farby a ich obaly, lepidlá, laky, rozpúšťadlá – ponechať v pôvodných obaloch a vložiť do igelitového vreca
- železo
- starý textil
- pneumatiky
- počítače, televízory, chladničky, pračky, sporáky, mikrovlnné rúry, mobilné telefóny a iný elektro odpad

Žiadame občanov, aby odpad s obsahom škodlivín vložili dňa 4.4. 2011 pri vchodech bydliska najneskôr o 6.30 hod.

Občania môžu uvedený odpad odovzdávať na dvore TSM v pracovných dňoch od 6.00 hod do 13.00 hod.

ILAVSKÝ MESAČNÍK

Kultúrno-spoločenské noviny obyvateľov mesta Ilava. Vydáva Mestský úrad Ilava. Adresa redakcie a inzertného oddelenia IM: Dom kultúry Ilava, Ul. Farská 84/5, 01901 Ilava Tel.: 042 44 555 70-72. **Šéfredaktor:** Mgr. Alena Teicherová, e-mail: alena.teicherova@ilava.sk. **Redakčná rada:** predseda: RNDr. Etela Eglyová, zástupkyňa primátora. **Členovia RR:** Mgr. Miroslav Toman, Oľga Tomášová, Eva Faltusová, Zita Podhradská. **Korektúra:** Mgr. Magdaléna Kobzová. **Tlač:** ASSA, spol.s.r.o. Púchov. Číslo povolenia:SK OMT - 16. Rozširuje DK Ilava. Náklad: 1 000 ks. EV 3868/09 Príspevky nehonorujeme. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu, prípadne nezverejnenie materiálov. Uverejnené príspevky sa nemusia zhodovať so stanoviskom redakcie. Uzávierka prijímania článkov je každý mesiac do 15.dňa /do 12.00 hod. /